

ARTVİN EKONOMİK GÖRÜNÜM RAPORU

Hazırlayan: Dr. Öğretim Üyesi Tuğba Aydın Halisoğlu

TOBB-81 ile 81 Akademik Danışman Projesi kapsamında hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

1.Nüfus

2. Göç

3. İstihdam

4.Eğitim

5.Turizm ve Spor

6.Tarım

7.Hayvancılık

8. Avcılık

9. Dış Ticaret

10. GSYH

11. Ulaşım ve Lojistik

12. Coğrafi İşaretili Ürünler

13. İnşaat ve Konut

14. Sağlık

15. Bankacılık

16.Sanayi ve Ticaret

Hakkında

Nüfus: 174.010

Yüz ölçümü: 7436,00 km²

İlçe Sayısı: 8

Belediye Sayısı: 9

Köy Sayısı: 320

Hakkında

- ▶ Artvin, Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yer alan, Gürcistan'a sınırı bulunan ve Karadeniz'e kıyısı olan bir ildir.
- ▶ Doğusunda Ardahan, güneyinde Erzurum ve batısında Rize illeri yer almaktadır.
- ▶ Artvin ili, köklü bir tarihi geçmişe sahiptir. Yazılı kaynaklar ve arkeolojik kazılardan elde edilen bilgilere göre geçmişi M.Ö 10.000 yılına kadar uzanmaktadır. MÖ 10.000 ile MÖ 8000 yıllarından kalma cilalı taş çağına ait insan izleri, Artvin'de de bu çağlarda insanların yaşamış olduğu izlenimini vermektedir.
- ▶ 8 ilçe, 9 belediye ve 320 köy yerleşimi ile deniz seviyesinden başlayarak 3937 metre yükseltiye ulaşan 7438 km²lik alana sahiptir. Artvin'in ilçeleri sırası ile Ardanuç, Arhavi, Borçka, Hopa, Kemalpaşa, Murgul, Şavşat ve Yusufeli'dir.

Kaynaklar:

1-) Artvin Valiliği, 'Artvin', 2019

2-) Eminağaoğlu, Ö., Beğen, H ve Aksu, G. (2017). 'Artvin'in Genel Tanıtımı'

NÜFUS

Tablo-1: 2013-2018 Yılları Arası Artvin İli Nüfus Değişim Verileri

Yıl/Veri	Toplam Nüfus	Yıllık Nüfus Artış Hızı (%)	Nüfus Yoğunluğu/ km ²
2013	169.334	2.0 (2013-2014)	23
2014	169.674	-7.7 (2014-2015)	23
2015	168.370	-1.8 (2015-2016)	23
2016	168.068	-11.5 (2016-2017)	23
2017	166 143	4.63 (2017-2018)	23
2018	174 010		24

- ▶ Artvin'in toplam nüfusu, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'ne göre 2016-2018 yılları arasında 168,068'den 174.010'a yükselmiştir.
- ▶ 2018 yılında kilometrekareye düşen kişi sayısı, toplam yüzölçümü (7436 km²) üzerinden 24/km²'dir.

GÖÇ

Genel Bilgiler

*Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'ne göre 2017-2018 yılları arasında toplam nüfusun (174.010) aldığı göç 15.934 kişi iken, verdiği göç 8876 kişi olarak belirlenmiştir.

*Net göç hızı ise, %4.14 olarak gerçekleşmiştir. Bu ise, TR90 2.Düzey Bölge'de yer alan diğer iller arasında en yüksek oran olarak karşımıza çıkmaktadır.

*2018 yılında Türkiye genelinde göç grafiği büyük oranda değişmiştir. Önceki yılların aksine İstanbul ve Ankara gibi şehirler göç alan iller statüsünden çıkmış ve göç veren iller statüsüne geçmişlerdir. İBBS 2.Düzey sıralamasında Artvin hariç diğer iller, en çok göç alan iller sıralamasında önemli yer edinirken, Artvin ne göç almış ne de göç vermiştir.

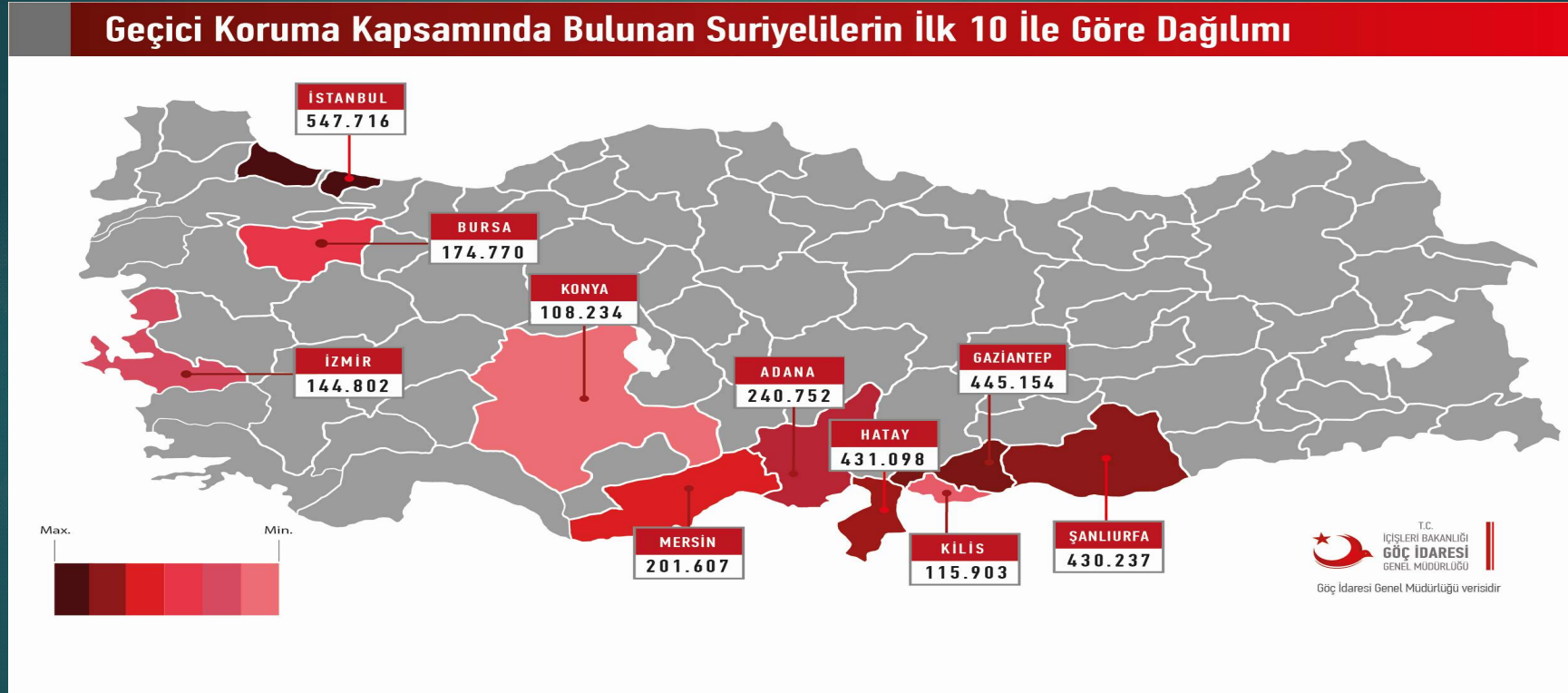
Kaynak: TÜİK ve Sputnik News

Tablo-2: 2015-2018 Yılları Arası Artvin İli Göç Verileri

İl/Dönem	2015-2016	2016-2017	2017-2018
Toplam Nüfus	168.068	166.143	174.010
Alınan Göç	8240	7788	15.934
Verilen Göç	9283	10146	8876
Net Göç Hızı (%)	-6.2	-14.1	4.14

Kaynak:TÜİK

Resim-1: Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyelilerin İllere Göre Dağılımı

Kaynak: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2018

Tablo-3: Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyelilerin İBBS 2. Düzey İllerindeki Dağılımı

	Kayıtlı Göçmenler	İl Nüfusu	Karşılaştırma Yüzdesi
Artvin	35	174010	% 0.02
Rize	926	348608	% 0.27
Trabzon	3236	807903	%0.40
Ordu	668	771932	% 0.09
Giresun	162	453912	% 0.04

Kaynak: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2018

*Geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilerin ülke genelindeki dağılımına bakıldığında Doğu Karadeniz Bölgesi'nde, diğer bölgelerden daha az Suriyeli kayıtlı göçmen bulunmaktadır.

*Tablo-3'te görüldüğü üzere, İBBS 2. Düzey illeri arasında Artvin, 35 Suriyeli kayıtlı göçmen ile en az orana sahiptir.

İSTİHDAM

Genel Bilgiler

Bölgesel Düzeyde İstihdam ve İşsizlik Oranı

1-) Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane-TR90 (İstihdam Oranı)

*(15-64) ve Erkek : % 70,7

*(15-64) ve Kadın: % 44,1

2-) Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane-TR90 (İşsizlik Oranı)

*(15-64) ve Erkek : % 6.2

*(15-64) ve Kadın: % 7.2

Kaynak:TUIK

Tablo-4: İBBS 2.Düzyer İlleri arası karşılaştırmalı İşe Yerleştirme Oranları (Kasım-Aralık 2018)

İl/Dönem	Kasım 2018	Aralık 2018	Değişim Oranı (%)
Artvin	117	343	193,16
Rize	116	80	-31,03
Trabzon	613	1843	200,65
Ordu	492	326	-33,74
Giresun	814	291	-64,25

- ▶ Kasım-Aralık 2018 tarihleri bazında işe yerleştirme oranlarına bakıldığında, Artvin ili Türkiye geneline göre oldukça avantajlı görülmektedir.
- ▶ Kasım-Aralık ayları arası % 193'lük işe yerleştirme oranı ile Artvin, Trabzon'dan sonra ikinci sıraya yükselmiştir.

Kaynak: İŞKUR

Tablo-5: İBBS 2.Düzey illerde Engelli ve Eski Hükümlü İstihdamı Karşılaştırması

	BAŞVURU		AÇIK İŞLER		AÇIK İŞE YERLEŞTİRMELER	
	Engelli	Eski Hükümlü	Engelli	Eski Hükümlü	Engelli	Eski Hükümlü
Artvin	314	59	51	3	7	2
Rize	679	224	119	10	60	31
Trabzon	1062	217	162	10	83	5
Ordu	719	88	168	0	64	0
Giresun	559	87	83	0	24	2

Kaynak: İŞKUR

Ocak-Ağustos 2018 itibari ile Artvin ilinde İŞKUR'a kayıtlı engelli ve eski hükümlüler için toplamda 54 açık iş ilanı yayınlanmış ve sadece 7 engelli ile 2 eski hükümlü istihdam edilebilmiştir. Başvuru sayısı ise engelli bireyler için 314, eski hükümlü bireyler için 59 kişidir. Bu oran, İBBS-2.düzey iller sıralamasında en düşük orana karşılık gelmektedir.

EĞİTİM

GENEL BİLGİLER

- ▶ Artvin ilinde yer alan tek üniversite, devlet üniversitesi olarak AÇÜ-Artvin Çoruh Üniversitesi'dir. Üniversitenin her bir ilçede ayrı ayrı yerleşkelere sahip olması, yerel ekonominin gelişmesi ve yerel yapıya çok kültürlü bir perspektif kazandırılması adına önemlidir.
- ▶ Üniversite ile ticaret ve sanayi odaları arasında imzalanan/imzalanma aşamasında olan protokoller, üniversite-sanayi işbirliğine güçlü bir zemin hazırlamaktadır.
- ▶ AÇÜ bünyesinde ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde okuyan toplam 9361 öğrenci bulunmaktadır (bkz. Tablo-6). Üniversitede kayıtlı yabancı uyruklu öğrenci sayısı, 2015-2018 yılları arasında 48'den 150'ye yükselmiştir. Yabancı uyruklu öğrencilerin çoğunluğunu Kafkas ve Orta Asya Türk halkları oluşturmaktadır (bkz. Tablo-7). Bu ise Artvin'in çevre ülkeler açısından cazibe merkezi haline de getirebilmektedir. Ancak, çevre illerde yer alan üniversiteler ile oranlar ile karşılaştırıldığında bu oran düşük kalmaktadır.
- ▶ 2018 yılı itibarı ile Artvin Çoruh Üniversitesi'nde öğretim üyesi kadrosunda yer alan 15 Profesör, 15 Doçent ve 156 Doktor Öğretim Üyesi bulunmaktadır.. Öğretim Görevlisi ve Araştırma Görevlisi sayıları ise, 172'dir. Toplamda 530 kişilik akademik kadroda 329 erkek akademisyen görev yapmakta ve çoğunluğu oluşturmaktadır (bkz.Tablo-8).

Tablo-6: Artvin Çoruh Üniversitesi'nde Kayıtlı Öğrenci Sayısı (2018)

Üniversite Adı	Tür	İl	Öğrenim Türü	Okuyan Önlisans			Okuyan Lisans			Okuyan Yüksek Lisans			Okuyan Doktora			Genel Toplam		
				Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ	DEVLET	ARTVİN	BİRİNCİ Ö.	2419	1740	4159	1492	2330	3822	249	132	381	15	6	21	4175	4208	8383
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ	DEVLET	ARTVİN	İKİNCİ Ö.	369	329	698	101	179	280	0	0	0	0	0	0	470	508	978
TOPLAM				2788	2069	4857	1593	2509	4102	249	132	381	15	6	21	4645	4716	9361

Kaynak:YÖK

Tablo-7: Artvin Çoruh Üniversitesi'nde Kayıtlı Uyruklarına Göre Öğrenci Sayısı (2018)

Üniversite Adı	Üniversite Türü	İl Adı	Uyruk	Erkek	Kadın	Toplam
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ	DEVLET	ARTVİN	AFGANİSTAN İSLAM CUMHURİYETİ	3	3	6
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ	DEVLET	ARTVİN	AZERBAYCAN CUMHURİYETİ	44	8	52
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ	DEVLET	ARTVİN	GÜRCİSTAN CUMHURİYETİ	2	1	3
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ	DEVLET	ARTVİN	IRAK CUMHURİYETİ	0	2	2
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ	DEVLET	ARTVİN	SOMALİ FEDERAL CUMHURİYETİ	1	0	1
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ	DEVLET	ARTVİN	SURİYE ARAP CUMHURİYETİ	1	1	2
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ	DEVLET	ARTVİN	TÜRKMENİSTAN	15	9	24
TOPLAM				66	24	90

Kaynak:YÖK

Tablo-8: Artvin Çoruh Üniversitesi'nde Görev Yapan Akademisyen Sayısı (2018)

AKADEMİSYEN SAYILARI																				
Üniversite Adı	Üniversite Türü	İl Adı	Profesör			Doçent			Doktor Öğretim Üyesi			Öğretim Görevlisi			Araştırma Görevlisi			Genel Toplam		
			Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ	DEVLET	ARTVİN	13	2	15	10	5	15	102	54	156	110	62	172	94	78	172	329	201	530
TOPLAM			13	2	15	10	5	15	102	54	156	110	62	172	94	78	172	329	201	530

Kaynak:YÖK

Tablo-9 : Artvin İl ve İlçelerinde Mezuniyet Durumu (2018)

	2017	2018
Okuma-Yazma Bilmeyen	5499	5276
İlköğretim	15035	15914
Ortaokul ve dengi meslek okulu	19946	20899
Lise ve Dengi	36870	41198
Yüksekokul/Fakülte	19723	21978
Yüksek Lisans/Doktora	1351-360	1495-360
Genel Toplam	154281	161971

Kaynak:TÜİK

Tablo-10: 2018 Yılı Artvin İl ve İlçelerinde Nüfusa Göre Okur-Yazarlık Durumu (Kişi bazında)

	Merkez	Arhavi	Hopa	Kemalpaşa	Borçka	Yusufeli	Şavşat	Murgul	Ardanuç
Erkek +15	14249	8509	10093	3848	10610	8762	7905	2877	5321
Kadın +15	14036	8272	9562	3362	9226	8007	7223	2504	4810

Kaynak:TÜİK

Tablo-11 : 2018 Yılı Artvin İl ve İlçelerinde Bulunan Kitap ve Kütüphane Sayısı

	Kitap Sayısı	Kütüphane Sayısı	Halk Kütüphaneleri Kullanıcı Sayısı
2016	139.866	8	90.211
2017	143.693	8	91.724
2018	145.300	8	68.962

Kaynak:TÜİK

TURİZM ve SPOR

*Artvin, alternatif turizm kaynakları açısından oldukça zengin bir ildir.

Tablo-12 : Artvin İli Turizm Kaynakları

Turizm Türü	Kaynakları
Doğa Turizmi	Jeep Safari, Botanik Turizmi, Kuş Gözlemciliği, Kamp ve Karavan Turizmi, Deniz Turizmi
Spor Turizmi	Dağ ve Doğa Yürüyüşü, Atlı Doğa Yürüyüşü, Kano ve Nehir Kayağı, Av Turizmi
Kırsal Turizm	Tarım Turizmi, Yayla Turizmi, Çiftlik Turizmi, Festival ve Şenlik Turizmi
Kültür Turizmi	Kale, cami, kilise ve köprüler
İnanç Turizmi	Kilise ve Şapeller
Sağlık Turizmi	Kaplıcalar

Kaynak: DOKA

2017 yılı itibari ile;

1.026.871 Türk vatandaşı ve 2.394.035 yabancı olmak üzere toplamda 3.420.906 kişi Sarp Kara Hudut Kapısı'ndan giriş yapmıştır.

Turistlerin toplam geceleme sayısı 324.251 'dir

Yerli ve yabancı turistlerin Artvin genelindeki belediye ve işletme belgeli turizm tesislerine geliş sayısı 220.326'dır.

2017 yılı Eylül ayı itibarı ile Artvin'de 13 adet turizm işletme belgeli otel ve 106 adet mahalli belgeli otel bulunmaktadır

il genelinde bulunan 119 konaklama tesisi, 4.815 yatak kapasitesi ile hizmet vermektedir.

Kaynak: DOKA

Tablo-13 : Artvin İli Yabancı Turist Gecelemesi ve Geliş Sayıları

Yıl	Yabancı Turist Geceleme Sayısı	Yabancı Geliş Sayısı (Kişi)
2016	51.508	2.353.472
2017	42.102	2.666.046
2018	45.652	2.360.370

Kaynak: TÜİK

Tablo -13'te görüldüğü üzere, yabancı turistlerin Artvin'de geceleme sayısı 2016 yılına göre düşüktür. Buna karşın, yabancı turistlerin sayısında büyük bir artış gözlenmemektedir.

TARIM

GENEL BİLGİLER

*Artvin'in toplam yüzölçümü 736.700 hektar olup, bunun %9'unu tarım arazisi, %15'ini çayır-mera, %57'sini orman arazisi ve %19'unu ise diğer araziler oluşturmaktadır. (Doka, 2019)

*Artvin, 2727 bitki türü ile bitki çeşitliliği yönünden Türkiye'nin en zengin ilidir. Ayrıca Doğu Karadeniz illeri arasında orman arazisi yönünden zengin olması, hem arıcılık faaliyetleri hem de odun dışı orman ürünlerinin yetiştirilmesi bakımından çok önemli bir fırsattır (DOKA,2019)

*İldeki tarım arazisinin engebeli ve dağlık olması, bitkisel üretim için dezavantaj faktörüdür. Toplam tarım alanının sadece %9'unda bitkisel üretim yapılmasına rağmen, bu durum üretim çeşitliliğin sağlanmasına engel teşkil etmemektedir (Artvin İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2017)

*Mısır, patates, yonca (yeşil), korunga, domates, fasulye, salatalık, elma, ceviz, kiraz, armut, erik, mandalina, çilek, Trabzon hurması, kivi ve zeytin önemli tarım ürünleri arasında yer alır (DOKA, 2019)

*Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından başlatılan Milli Tarım Projesi ile üretimde havza bazlı üretime geçilmiştir. Bu bağlamda Artvin'in her ilçesi bir havza olarak değerlendirilmekte ve ürünler buna göre destekleme kapsamına alınmaktadır. (Artvin İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2017)

*İldeki tarımsal işletmelerin büyük çoğunluğu küçük aile işletmeleri şeklindedir. Toplam 14.932 tarımsal işletmenin 7.540'ı arazi büyüklüğü bakımından 20 dekarın altındadır. 50 dekar ve üzerinde araziye sahip işletme sayısı 540' dır (Artvin İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2018)

Tablo-14 : 2018 Yılı Artvin İli Tarım Arazisi Ürün Dağılımı

TARIM ARAZİSİ ÜRÜN DAĞILIMI	
Ürün	Miktar (da)
Çay	89.459
Fındık	88.069
Mısır	14.134
Patates	11.924
Fasulye (kuru)	6.771
Ceviz	5.841
Fasulye (taze)	3.912
Bağ	1.959
Domates	1.585
Zeytin	804
Kiraz	725
Hıyar	755
Kivi	359
Diğer	72.643
Kullanılmayan Tarım Alanı	332.060
TOPLAM	631.000

Kaynak: Artvin İl Tarım ve Orman Müdürlüğü

Çay Üretimi

- ▶ Artvin ili genelinde en önemli bitkisel üretim kaynağı, çay ve fındıktır.
- ▶ Türkiye, dünya çay üretiminde 229.604 ton ile üçüncü sıradadır. Çay ekim alanı Türkiye’de 2012 yılında 75.856 hektar iken, 2017’de giderek genişlemiş ve 82.108’e ulaşmıştır (Çaykur Bülteni, syf:3). Günümüzde ise bu oran, 89.459 da olmuştur. (Artvin İl ve Tarım Müdürlüğü)
- ▶ Türk çay sektöründe faal olan toplam 166 fabrikanın 3’ü Artvin ilinde yer almaktadır (Rize Ticaret Borsası, 2018)
- ▶ Arhavi ve Hopa’da yer alan Çaykur fabrikalarının her biri günlük 250 ton , Kemalpaşa’da yer alan fabrika ise günlük 185 ton kapasite ile çalışabilmektedir. Bu ise bölge ortalamasının üzerindedir (Çaykur Bülteni, syf:15).
- ▶ 2017 yılı Çaykur verilerine göre, toplam 835.000 olan çay dikili alanlarının % 11’i, 1.295.934 ton olan yaş çay üretiminin % 10’u ise Artvin’dedir. Bu oran, çevre illerin epey altındadır (Artvin İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2017)

Fındık Üretimi

- ▶ 2001/3267 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile fındık üretimine izin verilen illerden birisi, Artvin'dir.
- ▶ Artvin, Türkiye'de fındık yetiştiren bölgeler kategorisinde 1. Standart Bölge'de yer alır. (Kaynak: FTG)
- ▶ Artvin ilinde 2008 yılında 13.421 hektar olan fındık ekim alanı, 2018 yılına gelindiğinde 8807'ye düşmüştür.
- ▶ Yıl bazında bakıldığında ise fındık üretimi 2014 yılı rakamlarının altındadır. Artvin'de 2014 yılında 9346 ton fındık üretimi 8665 hektarlık alanda 108 kg/da verimle gerçekleşirken bu oran 2018 yılında 8807 hektarlık alanda 66 kg/da verim ile 5789 ton üretim gerçekleştirilmiştir.(bkz. Tablo- 15)

Kaynak: Ordu Ticaret Borsası ve FTG

Tablo-15 : İl Bazında Fındık Dikim Alanı, Üretimi ve Verimi

İller	2014			2015			2016			2017			2018		
	Üretim (Ton)	Dikim Alanı (Ha)	Verim (Kg/Da)	Üretim (Ton)	Dikim Alanı (Ha)	Verim (Kg/Da)	Üretim (Ton)	Dikim Alanı (Ha)	Verim (Kg/Da)	Üretim (Ton)	Dikim Alanı (Ha)	Verim (Kg/Da)	Üretim (Ton)	Dikim Alanı (Ha)	Verim (Kg/Da)
Ordu	84.874	227.183	37	200.938	227.183	88	93.030	227.092	41	213.572	227.092	94	180.397	227.108	79
Sakarya	94.895	72.173	131	82.708	72.598	114	77.279	72.798	106	88.840	73.084	122	78.300	73.442	107
Samsun	73.544	89.594	82	90.857	90.623	100	67.855	93.609	72	96.240	93.618	103	66.363	114.524	58
Düzce	69.503	62.685	111	69.344	62.685	111	54.493	62.685	87	74.350	63.144	118	52.686	63.164	83
Giresun	31.567	117.137	27	105.023	117.111	90	37.591	117.087	32	93.339	117.102	80	46.395	117.190	40
Trabzon	31.065	65.432	47	39.126	65.350	60	28.978	65.553	44	41.594	65.552	63	34.271	65.507	52
Zonguldak	30.148	23.591	128	22.572	23.592	96	28.428	23.619	120	30.932	23.834	130	18.533	23.995	77
Kocaeli	7.323	7.966	92	7.530	8.062	93	7.033	7.981	88	11.898	7.981	149	12.509	7.980	157
Kastamonu	4.231	7.471	57	5.213	7.471	70	5.769	8.227	70	6.210	8.382	74	6.226	8.388	74
Artvin	9.346	8.665	108	6.314	8.665	73	5.022	8.694	58	4.149	8.805	47	5.789	8.807	66
Bartın	6.688	6.000	111	6.765	6.000	113	7.153	5.937	120	5.972	5.938	101	3.072	6.181	50
Tokat	506	2.752	18	3.511	2.802	125	1.921	2.812	68	1.869	2.822	66	2.342	2.822	83
Rize	1.122	3.607	31	1.303	3.607	36	881	2.539	35	1.331	2.439	55	1.710	2.339	73
Bolu	364	1.089	33	366	1.089	34	228	1.202	19	225	1.233	18	1.108	1.284	86
Sinop	1.078	1.676	64	1.175	1.701	69	1.080	1.701	63	1.118	1.720	65	808	1.720	47
Gümüşhane	878	822	107	723	802	90	483	800	60	500	810	62	697	810	86
Diğer	2.868	3.299	87	2.532	3.287	77	2.776	3.109	89	2.861	3.111	92	3.795	3.120	122
G.Toplam	450.000	791.141	*64	646.000	792.628	*92	420.000	795.445	*60	675.000	796.667	*96	515.000	728.381	*71

Kaynak: Toprak Mahsulleri Ofisi, 2018

Tablo-16 : 2017-2018 Yılı Artvin İli Karşılaştırmalı Tarım Verileri

	2017	2018
Bitkisel Üretim Değeri (Bin TL)	514.792	644.500
Hayvansal Üretim Değeri (Bin TL)	262.624	286.333
Kişi Başına Tarımsal Üretim Değeri	6.703	7.986
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin üretim miktarı (ton)	36.367	36.788
Toplam işlenen tarım alanı (hektar)	10.404	10.615
Toplam tarımsal üretim değeri (bin TL)	1.113.658	1.389.716
Örtü altı sebze ve meyve üretim miktarı (ton)	1.215	1.224

Kaynak: TÜİK

HAYVANCILIK

Genel Bilgiler

- ▶ Artvin ilinde tarım arazisi sınırlı olduğundan, halkın temel geçim kaynağını hayvancılık oluşturur. Küçükbaş, büyükbaş ve kümes hayvancılığı yöre halkının başlıca geçim kaynağıdır. *Yörede, çobanlık müessesesi de, usta-çırak ilişkisine dayalı olarak yapılmaktadır. Çırak olarak yetişen çobanlar zamanla sürülerin tek hakimi olur ve geleneği devam ettirirler* (Artvin İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü)
- ▶ 2017 yılı itibari ile hayvancılık faaliyetleri kapsamında;
 - 18 .090 işletmede 64.470 büyükbaş,
 - 1397 işletmede 114.993 küçükbaş,
 - 1788 işletmede 100.206 adet arılı kovan
 - 41 işletmede yıllık 680 ton su ürünleri bulunmaktadır. (Artvin Valiliği)
- ▶ Küçükbaş ve büyükbaş hayvancılığın % 60'ı Ardauç ilçesinde gerçekleştirilmektedir. (Kaynak: Hürriyet, 2018)
- ▶ 2012-2015 yılları arasında Artvin iline yapılan desteklerde ilk sırayı 73.000.000 TL ile çay destekleri alırken, küçükbaş ve büyükbaş hayvan destekleri 10.975.000 TL ile üçüncü sırada yer almıştır (Artvin Valiliği, 2015). 2018 yılına ait diğer destekler kapsamında ise büyükbaş hayvancılığa destek azalmış, su ürünlerine destek artmıştır. Arıcılık ve küçükbaş hayvancılıkta ise büyük değişimler görülmemektedir. (bkz. Tablo-19)
- ▶ Organik arıcılık ürünleri bakımından Artvin, 2016 yılında 39 ton üretimle ülke genelinde 2. sırada yer almış, toplam organik bal üretiminin %12'si ise Artvin'den karşılanmıştır. (DOKA, 2019)

Su Ürünleri

- ▶ Su ürünleri yetiştiriciliği, Çoruh Nehri, Karadeniz sahil hattı ve barajlar vesilesi ile Artvin'de büyük potansiyele (yaklaşık 20.000 ton) sahip alanlardan birisidir. Üretici profili, aile işletmeleri şeklinde kara tesisleri ve ağ kafesçiliği üreticiliği şeklindedir. 2016 yılı itibari ile 29 kara tesisi ve 7 ağ kafesi tesisi bulunmaktadır. Artvin, yılda toplam 4200 ton projeli yetiştiricilik kapasitesine sahip olmasına rağmen, ilde üretim yıllık 1000 tonun altındadır. (Artvin Valiliği,2016)
- ▶ 2018 yılında ise toplamda 3.135.556 ton üretim gerçekleştirilmiş olup, en fazla işletme sayısı ve ton olarak üretim miktarı Borçka ilçesinde bulunmaktadır (bkz. Tablo-20)

Arıcılık

- ▶ Artvin ili, Kafkas arı ırkının gen merkezidir ve Türkiye genelinde ana arı üretiminde ilk sırada yer almaktadır.
- ▶ Aktif ve pasif koloni sayısı toplamda 122.166'dır.
- ▶ Aktif halde 94.583 koloni bulunmakta ve bir yılda yaklaşık 1073 ton bal üretilmektedir.
- ▶ Türkiye ortalaması 14.3 kg baz alındığında, Artvin ilinde koloni başına verim 11 kg olarak karşımıza çıkmaktadır.
- ▶ Türkiye genelinde bulunan 126 arı işletmesinin 18 tanesi Artvin'de bulunmaktadır ve 2 tanesi damızlık ana arı üzerine izinli işletmedir.
- ▶ 2018 yılı için toplam üretim kapasitesi 15.600 adettir.

Kaynak: Artvin İl Tarım ve Orman Müdürlüğü

Tablo-17 : 2017-2018 Yılı Artvin İli Karşılaştırmalı Hayvancılık Verileri

	Büyükbaş Hayvan Sayısı (Baş)	Canlı Hayvanlar Değeri (Bin TL)	Küçükbaş Hayvan Sayısı
2017	58.394	336.242	122.261
2018	61.174	458.883	129.794

Kaynak: TÜİK

Tablo-18: İlçeler Bazında Hayvan Mevcutları (2018)

İlçeler	BÜYÜKBAŞ				KÜÇÜKBAŞ			TEK TIRNAKLI			KEDİ-KÖPEK	
	Sığır	Buzağı Dana	Manda	Toplam	Koyun	Keçi	Tosun	At	Katır	Eşek	Köpek	Kedi
Merkez	4.255	1.460	-	5.715	12.929	988	13.917	12	8	12	165	178
Ardanuç	9.120	3.163	-	12.283	43.386	2.046	46.432	226	0	2	380	100
Arhavi	1.585	173	-	1.758	2	1.368	1.370	0	0	0	100	130
Borçka	5.194	1.515	-	6.709	7.322	1.451	8.773	10	7	11	82	120
Hopa	860	255	-	1.115	8.780	1.380	10.130	25	8	3	150	320
Kemalpaşa	565	274	-	839	11.650	1.860	13.510	6	7	0	150	220
Murgul	1.265	502	-	1.767	145	384	529	4	0	0	160	117
Şavşat	12.983	5.094	23	18.100	15.574	706	16.280	158	0	6	205	300
Yusufeli	9.465	2.844	-	12.305	5.947	6.594	12.541	89	67	88	105	205
TOPLAM	45.292	15.280	23	60.595	105.735	16.777	122.512	530	97	122	1.497	1.690

Kaynak: Artvin İl Tarım ve Orman Müdürlüğü

Tablo-19: 2017-2018 Yılı Artvin İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Destekleri

Destekleme Türü		2017	2018
HAYVANCILIK	B.baş	10.359.522,00	4.653.044,33
	K.baş	2.510.149,00	2.677.490,00
	Ancılık	1.197.277,00	1.084.115,00
	Su Ürünleri	1.393.968,00	2.604.762,00
TARIMSAL DESTEKLEMELER	Alan Bazlı Fındık Dest.	12.392.687,71	11.406.623,00
	Mazot Gübre Dest.	2.831.369,74	3.326.637,00
	Yem Bitkileri Dest.	13.145,20	26.066,52
	Organik Tarım Dest.	1.509.270,3	1.509.207,3
	Çay Budama Desteklemesi	33.571.207,00	21.275.715,22
	AkakP. Projesi	15.713.367,52	BİTTİ
	Çoruh Havzası Projesi	1.100.000,00	1.072.561,00
	Tarımsal Yayım Desteklemesi	87.500,00	114.000,00
	İyi Tarım Uygulamaları Dest.	288.427,13	288.427,13
	Küçük Aile İşletme Dest.	77.483,9	72.680,00
	Mera Islah ve Projeler	631.561,00	908.500,00
	Sertifikalı Fidan Kullanım Desteği	3.697,00 TL	662,80
KIRSAL KALKINMA YATIRIM DESTEKLEMELERİ	Ekonomik Yatırımlar	25.890.061	12.320.334,00
	Genç Çiftçi Desteklemesi	5.070.000	5.160.000,00
	Dokap Desteklemesi	3.884.000	6.240.522,00
	Dokap Desteklemeleri (Kalkınma İdaresi Bşk.)	-	3.512.398,00
TOPLAM		118.524.693,50	78.253.745,30

Kaynak: Artvin İl Tarım ve Orman Müdürlüğü

Tablo-20: Artvin İl i Su Ürünleri Verileri (2018)

İlçesi	İşletme Sayısı	Üretim (ton)	Destek Miktarı
ARDANUÇ	1	8.720,00	6.540,00
ARHAVİ	3	46.810,00	35.107,50
BORÇKA	8	5.519.336,30	2.297.628,36
HOPA	0	0	0
MERKEZ	2	453.726,00	243.008,25
MURGUL	1	10.000,00	7.500,00
ŞAVŞAT	0	0	0
YUSUFELİ	3	26.249,00	19.686,75
Toplam	18	3.135.556,30	2.065.290,86

Kaynak: Artvin İl Tarım ve Orman Müdürlüğü

Tablo-21: Artvin İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Su Ürünleri Destekleri (2018)

İLÇELER	İşletme Sayısı	Proje Kapasitesi (ton/yıl)	2018 yılı fiili üretim (ton/yıl)
ARDANUÇ	2	36	8.720
ARHAVİ	6	61	46.810
BORÇKA	13	5004	2.823,191
HOPA	4	93	0
MERKEZ	10	836	187.666
MURGUL	3	28	10.000
ŞAVŞAT	2	13	0
YUSUFELİ	4	58	26.250
TOPLAM	44	6.129	3.102,637

Kaynak: Artvin İl Tarım ve Orman Müdürlüğü

Tablo-22: İlçeler bazında Arıcılık Verileri (2018)

İlçesi	İşletme Sayısı	Koloni Sayısı (Aktif)	Koloni Sayısı (Pasif)	Toplam Koloni Sayısı
Ardanuç	91	5.840	1.236	7.076
Arhavi	101	6.905	1.354	8.259
Borçka	437	37.335	6.349	43.684
Hopa	162	12.599	4.120	16.719
Merkez	130	9.960	3.031	12.991
Murgul	43	2.546	1.603	4.149
Şavşat	153	7.434	4.360	11.794
Yusufeli	209	11.964	5.530	17.494
TOPLAM	1.326	94.583	27.583	122.166

Kaynak: Artvin İl Tarım ve Orman Müdürlüğü

AVCILIK

Genel Bilgiler

- ▶ Artvin'in %50'den fazlasını kaplayan orman alanları, birçok yaban hayvanı için yaşam alanı oluşturmaktadır.
- ▶ Belirli sezonlar dahilinde izin verilen av hayvanları arasında ayı, dağ keçisi, yaban domuzu, kurt, tilki, çakal, keklik, bıldırcın ve alabalık gibi av hayvanları önemli bir potansiyel teşkil etmektedir (DOKA,2019).
- ▶ Avcılık faaliyetleri, önemli bir ekonomik kaynak olarak yurtdışından da talep görmektedir. Yılda 40 farklı ülkeden ve 1000'e yakın yabancı avcılar ili ziyaret etmektedir. Ekonomiye katkısı ise 2014 yılı örneğinde 90.000TL'dir (Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı, 2014).

DIŞ TİCARET

Genel Bilgiler

- ▶ Artvin'in genel ihracatının
 - %35,2'si "Ana Metal Sanayi",
 - %14'ü "Tarım ve Hayvancılık",
 - %13'ü "Metalik Olmayan Diğer Mineral Ürünler" bazında gerçekleştirilmektedir.
- ▶ İthalatının %97'si ise "Maden Kömürü, Linyit ve Turb" şeklindedir.

Kaynak:DOKA, 2019

- Sarp Sınır Kapısı ve Hopa Limanı üzerinden gerçekleştirilen ithalat ve ihracat işlemleri Artvin'e önemli bir ekonomik temel sağlamaktadır. Ancak, 2018 yılı itibari ile İBBS 2.Düzey iller kapsamında toplam ihracat oranları bağlamında, bölge illeri arasında en düşük ihracat oranına sahip il Artvin'dir.

Tablo-23: İBBS 2.Düzey illerde İthalat ve İhracat Verileri Karşılaştırması

	Artvin	Rize	Trabzon	Ordu	Giresun
Toplam İhracat (bin \$)	52.470	150.697	964.398	203.694	152.102
Toplam İthalat (bin \$)	23.342	16.109	94.935	38.368	21.981

Kaynak:TÜİK

- 2016-2018 yılları arasındaki ihracat verileri dikkate alındığında, Artvin’de ihracatın düşüş gösterdiği dikkat çekmektedir. 2017 yılında ihracatta görülen % 4,7 oranındaki bu düşüş, Gürcistan'a yapılan ihracatımızda bir önceki yıla oranla yaşanan düşüşten kaynaklanmaktadır. (DKİB, 2017))

Tablo-24: 2016-2018 yılları arası Artvin ili toplam ihracat ve ithalat oranları

	Toplam İhracat (bin \$)	Toplam İthalat (bin \$)	
2016	55.859	24.746	
2017	52.063	35.324	
2018	52.470	23.342	

Kaynak:TÜİK

GSYH (Gayri Safi Yurtiçi Hasıla)

Sektörlere Göre Dağılım

- ▶ İBBS 2.Düzey iller bazında hizmet sektörü, toplam sektörel veriler içinde en büyük paya sahiptir. Artvin örneğinde, 4.810.153 olan sektörel toplamın yarıdan fazlasını (2.783.163) hizmet sektörü oluşturmaktadır. (bkz tablo-24)
- ▶ 2010-2017 yılları arasındaki 7 yıllık dönem incelendiğinde, GSYH artışının hizmet sektöründe yoğun olduğunu ve yıllar içerisinde GSYH toplamında artış yaşandığını gözlemlemekteyiz (bkz tablo-25).
- ▶ 2017 yılı itibari ile Artvin ilinde GSYH kişi başı 32.486 TL (8904 \$) olarak gerçekleşmiştir (TÜİK, 2017).

Tablo-25: İBBS 2.Düzey iller Arasında GSYH Sektörel Dağılımı

	Tarım	Sanayi	Hizmetler	Sektör Toplamları	Vergi- Sübvansiyon	GSYH
Artvin	715 230	1 311 761	2 783 163	4 810 153	618 420	5 428 573
Rize	1 513 881	3 083 987	4 832 525	9 430 393	1 212 424	10 642 817
Trabzon	1 563 734	5 862 076	13 931 530	21 357 339	2 745 818	24 103 158
Ordu	2 273 622	3 578 511	8 611 628	14 463 761	1 859 541	16 323 302
Giresun	1 252 888	1 883 901	5 551 657	8 688 446	1 117 035	9 805 481

Kaynak:TUIK

Tablo-26: Yıl ve Sektör Bazında GSYH dağılımı (Artvin)

Yıl	Tarım	Sanayi	Hizmet	Sektörel Toplam	Vergi	GSYH
2010	432 261	536 644	1 096 430	2 065 334	283 712	2 349 046
2011	423 637	630 785	1 267 882	2 322 304	317 633	2 639 938
2012	479 797	681 298	1 485 910	2 647 005	352 051	2 999 056
2013	473 634	778 354	1 685 445	2 937 433	415 766	3 353 200
2014	482 566	882 099	1 933 277	3 297 942	430 942	3 728 884
2015	638 655	941 357	2 132 521	3 712 534	500 692	4 213 226
2016	635 055	1 007 179	2 432 105	4 074 339	548 757	4 623 096
2017	715 230	1 311 761	2 783 163	4 810 153	618 420	5 428 573

Kaynak:TÜİK

ULAŖIM ve LOJİSTİK

1-) Cankurtaran Tüneli

*2018 yılında Hopa ve Borçka ilçeleri arasında Türkiye'nin en uzun ikinci çift tüplü tüneli ulaşımına açılmıştır. Tünelin önemi, Karadeniz'i Doğu Anadolu üzerinden İran'a bağlayan yol olması ve güzergahı 12 km kısaltmasının yanı sıra, yılda 100 milyon TL tasarruf sağlama potansiyelidir (Hürriyet, 2018)

*1 Mart 2018 tarihinde açılan Cankurtaran Tüneli ile Hopa Limanı, Doğu Anadolu Bölgesi'nin Karadeniz'e ve Avrupa'ya açılan kapısı olarak çok daha fazla önem kazanacaktır. (Hopaport, 2018)

Resim: NTV

2-) Hopa Limanı

*Hopa Limanı iş hacminde ciddi oranda bir artış yaşanmıştır. 2017 yılının ilk 3 ayında 120.576 ton olarak yük tonajı, 2018 yılının ilk 3 ayında %35 oranında artarak 163.654 ton olarak gerçekleşmiştir (Hopaport Bülten, 2018)

*Çevre illere göre değerlendirildiğinde Hopa limanı, toplam elleçleme bakımından gelişme göstermektedir (DTGM)

*Geçmiş yıllarda yatırımı yapılan dökme çimento ve uçucu kül terminali, Ocak 2018'de devreye girmiştir. Böylelikle, dökme çimento yükünün denizyolu ile gelmesini sağlayarak, bölge ekonomisine olumlu katkı verilecektir (Hopaport Bülten, 2018)

Resim: Türkiye Denizcilik İşletmeleri

Tablo-27: Ulaşım araçlarının Artvin ilinde dağılımı (2017-2018)

	Motorlu kara taşıtları sayısı	Otomobil sayısı	Trafik kaza sayıları
2017	37.638	15.473	448
2018	38.432	15.801	410

Kaynak:TÜİK

Tablo-28: İBBS 2.Düzey İlleri Arası Toplam Elleçleme Verileri

Liman/Veri (Ton)	Toplam Yükleme (İhracat)	Toplam Boşaltma (İthalat)	Toplam Elleçleme
Hopa	185.499	460.213	645.712
Rize	111.373	668.084	779.457
Trabzon	552.381	2.458.752	3.011.133
Ünye	1.013.435	508.537	1.521.972
Giresun	0	48.045	48.045

Kaynak: Deniz Ticareti Genel Müdürlüğü

COĞRAFI İŞARETLİ ÜRÜNLER

Hopa Laz Boregi

*14/09/2017'de başvurusu yapılan Hopa Laz Boregi, 08/01/2019 tarihinde 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında tescil edilmiştir.

*Yerel bir ürünün ekonomiye kazandırılması bağlamında oldukça önemli bir girişim olarak karşımıza çıkmaktadır.

İNŞAAT ve KONUT

Tablo-29: Artvin İli İnşaat ve Konut Verileri (2017-2018)

	2017	2018
Konut satış sayıları (toplam)	1978	1783
Yapı kullanma izin belgesine göre bina sayısı	75	98
Yapı kullanma izin belgesine göre daire sayısı	847	968
Yapı ruhsatına göre bina sayısı	116	82
Yapı ruhsatına göre daire sayısı	1793	1195

Kaynak:TÜİK

SAĞLIK

Tablo-30: İBBS 2.Düzy İlleri Karşılaştırmalı Sağlık Verileri

	Bin kişi başına düşen hekim sayısı	Hastane Sayısı	Hastane Yatak Sayısı
Artvin	2	8	346
Rize	2	10	1095
Trabzon	2	21	3247
Ordu	2	17	2074
Giresun	2	17	1550

Kaynak:TÜİK

BANKACILIK

Tablo-31:Artvin ili mevduat verileri (2018)

Grup	Tasarruf Mevduatı	Tasarruf Mevduatı (TL)	Tasarruf Mevduatı (DTH)	Diğer Mevduat	Diğer Mevduat (TL)	Diğer Mevduat (DTH)	Toplam Mevduat
SEKTÖR	1.283.621	922.054	361.567	339.465	275.954	63.511	1.623.086
MEVDUAT	1.270.634	913.776	356.858	339.189	275.899	63.290	1.609.823
YABANCI	114.038	74.782	39.256	22.780	13.461	9.319	136.818
KAMU	864.750	642.093	222.657	231.505	218.683	12.822	1.096.255

Kaynak:BDDK

Tablo-32:İBBS 2.Düzey illeri nakdi kredilerin illere göre dağılımı (2018)

Doğu Karadeniz	16.896.605	15.253.635	32.150.240
Artvin	1.286.985	817.523	2.104.508
Giresun	2.598.583	2.033.467	4.632.050
Gümüşhane	812.381	365.105	1.177.486
Ordu	3.723.513	3.494.654	7.218.167
Rize	3.408.104	2.379.377	5.787.481

Kaynak:BDDK

Tablo-33: İBBS 2.Düzye İlleri Bazında Protesto Edilen Senetlerin Dağılımı (2018)

Türkiye Geneli Sıralaması	İl	Toplam (Bin TL)
52	Artvin	49.096
58	Rize	40.648
25	Trabzon	133.002
26	Ordu	97.988
49	Giresun	52.713

Kaynak:BDDK

Tablo-34: İBBS 2.Düzey İlleri Bazında Karşılıksız Çeklerin aylara göre dağılımı (Adet olarak, 2018)

İl/Aylar	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Toplam
Doğu Karadeniz	1.485	978	762	1.363	1.329	702	1.945	1.506	1.084	3.211	2.495	2.844	19.704
Artvin	65	52	32	109	71	31	103	81	42	265	210	201	1.262
Giresun	154	120	107	167	262	183	341	251	169	482	477	523	3.236
Gümüşhane	54	41	37	36	36	26	71	76	33	117	66	112	705
Ordu	288	158	113	198	246	119	416	256	192	626	479	597	3.688
Rize	171	169	138	179	153	77	191	145	117	281	252	301	2.174
Trabzon	753	438	335	674	561	266	823	697	531	1.440	1.011	1.110	8.639

Kaynak:BDDK

Tablo-35: İBBS 2.Düzey İlleri Bazında İbrahim Ödenen Çeklerin Aylara Göre Dağılımı (Adet olarak, 2018)

Doğu Karadeniz	74.099	45.782	38.954	62.432	53.001	29.284	78.475	53.190	31.051	80.189	52.157	52.014	650.628
Artvin	4.656	2.627	2.420	3.590	3.321	1.723	5.219	3.553	1.775	5.337	3.291	3.342	40.854
Giresun	9.955	6.252	5.644	8.627	7.453	4.296	10.707	7.176	4.570	11.158	7.214	7.075	90.127
Gümüşhane	3.066	1.731	1.587	2.367	2.264	1.237	3.435	2.470	1.404	3.788	2.570	2.354	28.273
Ordu	14.933	9.010	7.398	12.509	10.557	5.538	15.480	9.663	6.105	16.629	10.616	10.213	128.651
Rize	10.722	6.512	5.573	8.813	7.616	4.318	11.725	7.911	4.395	11.560	7.364	7.811	94.320
Trabzon	30.767	19.650	16.332	26.526	21.790	12.172	31.909	22.417	12.802	31.717	21.102	21.219	268.403

Kaynak:BDDK

SANAYİ ve TİCARET

Genel Bilgiler

*Artvin’de toplam girişimci sayısı artışı, oldukça azdır. Buna göre, 2015 yılında 8252 olan girişimci sayısı, 2016’da 8438 ve 2017 yılında sadece 8666 kişiye yükselmiştir.

ISO 500 Şirket Listesi

*Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu sıralamasında Artvin ili yer almamaktadır.

Kurulan ve Kapanan Şirketler

Tablo-36: İBBS 2.Düzey İlleri Bazında Kurulan ve Kapanan Şirket Sayıları (Ocak-Aralık 2018)

İL ADI	2018 OCAK (BİR AYLIK)							
	KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.
ARTVİN	4	3	5	0	1	2	1	20
RİZE	20	1	18	3	2	7	1	3
TRABZON	57	0	16	3	0	6	0	10
ORDU	24	1	13	3	0	8	1	11
GİRESUN	26	1	14	2	1	2	1	8
İL ADI	2018 ARALIK (BİR AYLIK)							
	KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.
ARTVİN	5	1	2	0	0	0	0	0
RİZE	6	0	8	1	1	1	2	2
TRABZON	31	0	10	3	2	5	0	5
ORDU	17	1	11	1	0	4	1	11
GİRESUN	14	0	6	0	0	3	0	4

Kaynak:TOBB

Tablo-37: 2018 Ocak-Aralık Döneminde Kurulan Yabancı Sermayeli Şirketlerin Dağılımı

Limited Şirketler				
Nuts 3 Kodu	İller	Şirket Sayısı	Ortak Olunan Şirketlerdeki Sermaye Toplamı (TL)	Ortak Olunan Şirketlerdeki Ülkenin Sermaye Toplamı (TL)
TR905	ARTVİN	5	490.000	435.200
TR904	RİZE	3	810.000	690.000
TR901	TRABZON	57	18.590.000	14.440.700
TR902	ORDU	3	850.000	378.000
TR903	GİRESUN	2	300.000	135.000

Kaynak:TOBB